

IŠMOKĖTI PINIGUS GALIMA IR BE DIVIDENDŲ

Pinigus akcininkams išmokant kaip tantjemas ar kaip išmokas sumažinus įmonės kapitalą, tenka mokėti mažesnius mokesčius nei išmokant lėšas dividendais.

Kadangi dividendų apmokestinimas išaugo, akcininkai galvoja apie kitus, kiek pigesnius pinigų išėmimo iš įmonės būdus. Vienas iš tokių patrauklesnių būdų – įstatinio kapitalo mažinimas. Akcininkai gali išsimokėti lėšas sumažindami įmonės įstatinį kapitalą iki leidžiamo dydžio ir išsimokėti laisvas lėšas. Jeigu savininkai atsiima pinigus, kuriuos savo laiku įnešė į bendrovę, mokesčių mokėti nereikia. Tačiau mažinant įstatinį kapitalą skaičiuojama, kad pirmiausia išmokama ta įstatinio dalis, kuri buvo suformuota iš bendrovės pelno.

Jeigu įstatinis kapitalas anksčiau buvo padidintas iš bendrovės lėšų, o akcininkai gavo akcijų ar buvo padidinta akcijų nominali vertė, tokios išmokamos laikomos dividendais ir apmokestinamos 20% gyventojų pajamų mokesčių. Nuo jų reikia mokėti ir 6% privalomojo sveikatos draudimą. Tačiau mažinant kapitalą, nereikia mokėti pelno mokesčio, o išmokant pinigus dividendais, reikia uždirbti pelno ir sumokėti pelno mokesťį.

Tam tikrais atvejais mažinant kapitalą mokesčių mokėti iš viso nereikia. Tokia galimybė atsiranda tuomet, kai įstatinis kapitalas buvo suformuotas akcininko, kuris vėliau akcijas pardavė kitam akcininkui. Išmokant laisvas lėšas, naujam akcininkui mokesčių mokėti nereikia, neatsižvelgiant į tai, iš kokių lėšų suformuoto įstatinio kapitalo dalis mažinama.

Mažiau mokesčių nei nuo dividendų reikia mokėti ir išmokant tantjemas. Dividendai apmokestinami 20% ir 6%, o tantjemos 15% ir 6%.

Tantjemos mokamos iš pelno, todėl prieš tai reikia sumokėti pelno mokesťį, o mažinant kapitalą pelno mokesčio mokėti nereikia. Tiesa, mažinant kapitalo dalį, kuri buvo anksčiau padidinta iš bendrovės lėšų, tenka mokėti 20% pajamų mokesťį, o nuo tantjemų – 15%. Sveikatos draudimo mokesťis abiem atvejais toks pats (6 %). Jeigu įmonė finansinių metų gale planuoja išmokėti tantjemas, akcininkams jau dabar reikia keisti įmonės įstatus, kad juose būtų numatyta valdyba ar stebėtojų taryba.

Tik metų pabaigoje

Nuo užsieniečiams išmokamų tantjemų nereikia mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokų. Šio mokesčio mokėti nereikia ir tuomet, kai užsieniečiams išmokami dividendai. Tantjemos už stebėtojų tarybos narių veiklą, kurias gauna užsienio įmonės, apmokestinamos 20% pelno mokesčio tarifu prie šaltinio, jeigu dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartis nenumato kitaip.

Jei tantjemos už stebėtojų tarybos narių veiklą bus mokamos Lietuvos įmonei, ji jas turės įtraukti į savo pajamas ir bendra tvarka sumokėti pelno mokesťį. Tantjemos mokamos tik metų pabaigoje, kai skirstomas pelnas. Avansu tantjemų mokėti negalima. Be to, tantjemoms ir darbuotojų premijoms galima skirti ne daugiau kaip 1/5 grynojo finansinių metų pelno. Norėdama skirti tantjemas akcininkų susirinkimo sprendimo priėmimo dieną įmonė turi būti atsiskaičiusi su biudžetu.

Superka akcijas

Esant pinigų poreikiui, akcininkai gali priimti sprendimą, kad jų bendrovė supirktų iki 10% savo akcijų. Mokesčių požiūriu toks akcijų supirkimas visais atvejais apmokestinamas kaip akcijų pardavimas. Akcininkams, fiziniams asmenims, visais atvejais gautos pajamos, atėmus akcijų įsigijimo sumą, bus apmokestinamos 15% gyventojų pajamų mokesčiu ir 6% privalomojo sveikatos draudimu. Tačiau, tokiu būdu parduoti akcijas yra nenaudinga „smulkiesiems“ akcininkams, t.y. tiems, kurie 3 metus kartu su susijusiais asmenimis nevaldė daugiau kaip 10 % bendrovės akcijų ir iki pardavimo nuosavybėje jas išlaikė ilgiau kaip 366 dienas, nes tokie akcininkai neteks teisės į neapmokestinimo lengvatą, kuri būtų taikoma, jei jie akcijas parduotų ne jas išleidusiai bendrovei, o kitam juridiniam ar fiziniam asmeniui.

Pažymėtina, kad bendrovė turi suformuoti rezervą savoms akcijoms įsigyti. Jeigu jis nesudarytas, supirktos akcijos turi būti perleistos kitų asmenų nuosavybėn ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo jų įgijimo. Jei akcijos neperleidžiamos per šį laiką, turi būti sumažintas įstatinis kapitalas, o akcijos anuliuojamos ir paskelbiamos negaliojančiomis.

Įmonė taip pat gali suteikti paskolą akcininkui ar išsinuomoti iš akcininko jo asmeninį turta, tačiau mokesčių lengvatų šiuo atveju teisės aktai nenumato.

Įmonės fiziniams ir juridiniams asmenims bendra paskolintų lėšų suma negali viršyti jos nuosavo kapitalo, o palūkanų norma turi atitikti tikrąją rinkos kainą. Jei akcininkui bus suteikta beprocentė paskola arba bus nustatytos lengvatinės palūkanos, tai tokiu būdu fizinio asmens gaunama nauda turės būti pripažinta jo pajamomis natūra ir apmokestinta bendra tvarka. Turto nuomos kaina taip pat turi atitikti rinkos sąlygas. Akcininkui išmokamos turto nuomos pajamos bus apmokestinamos bendra tvarka. Išmokant jas Lietuvos gyventojui reikia mokėti 15% gyventojų pajamų mokestį ir 6% privalomojo sveikatos draudimo įmokas (žinoma, jei fizinis asmuo neužsiima individualia nuomos paslaugų veikla). Jei išsinuomotas turtas bus naudojamas bendrovės pajamų uždirbimui ar ekonominės naudos gavimui, tai, apskaičiuodama apmokestinamąjį pelną, ji turto nuomos išlaidas bendra tvarka galės priskirti leidžiamiems atskaitymams.

Taigi, tiek akcijų pardavimo jas išleidusiai bendrovei, tiek turto nuomos pajamos yra apmokestinamos, tačiau mokesčių našta yra kiek mažesnė nei dividendų išmokėjimo atveju, be to, šios sumos akcininkams gali būti mokamos metų eigoje, t.y. nereikia laukti kol pasibaigs finansiniai metai (kas turėtų būti daroma norint paskirstyti dividendus), ir tai galima daryti net ir tuo atveju, jei bendrovės veikla yra nuostolinga.

Arūnas Šidlauskas, UAB „Rimess“ advokatas: "Užsieniečiai privalomojo sveikatos draudimo mokesčio nemoka"

Pajamos	Pelno mokestis	Gyventojų pajamų mokestis	Privalomas sveikatos draudimas
Dividendai	20%	20%	6%
Tantjemos	20%	15%	6%
Įstatinio kapitalo mažinimas:			
– kai įstatinis kapitalas buvo padidintas iš įmonės lėšų;	-	20%	6%
– kai gražinami įnašai.	-	-	-
Savo akcijų supirkimas	-	15%	6%

Arūnas Šidlauskas
UAB „Rimess“ advokatas